

Slovenski Prijatelj.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja po pošti
4 fl na leto.

Št. 9.

15. septembra 1865.

XIV. teczaj.

Dvanajsta liturgiška pridiga.

(17. pobinkoštno nedeljo; gov. J. Š.)

„Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli. Ta je največa in prva zapoved.“ Mat. 22, 37.

V v o d.

„Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli. Ta je največa in prva zapoved.“ Tako je govorila večna resnica, Bog sam. „Ako hočeš v življenje iti, spolnij zapovedi! Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli.“ Tako te je nagovoril duhovnik, ko so te botri k sv. kerstu prinesli. In kako bi tudi tega ne ljubil, ki te je najpred ljubil? Mar ni Bog tvoj prvi in največi dobrotnik? „Nebesa oznanujejo božje veličastvo“, govori že prerok David v svojem 18. psalmu. Nebo in zemlja pa oznanujete tudi Njegovo veliko ljubezen do nas. Voda in suha zemlja, dež in prijazno sonce, blede luna in ponočne zvezde, noč in dan, vsaka rastlina in rožica, ptice in zverine, ribe in červiči v prahu, v kratkem: vse, nebo in zemlja glasno kličete, kako neskončno usmiljen je Oče, ki nad nami kraljuje! Že pri stvarjenju sveta se vidi Njegova neskončna ljubezen, kaže se še očitneji pri odrešenju človeškega roda. Glejte! odpró se svete nebesa, Jezus Kristus, edinorojeni Sin božji stopi z nebeškega trona, postane reven človek, in tamkej na križu iz ljubezni do grešnika med neizrečenimi bolečinami umira. Ali si morete večje ljubezni misliti? Nad to neskončno ljubeznijo se zavzame božji Zveličar sam in glasno kliče: „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da, kdorkoli vanj veruje,

ne pogubi se, temuč ima večno življenje.“ „Veče ljubezni od te nima nihče, da kdo svoje življenje da za svoje prijatle.“ Božjo ljubezen ti oznanujejo tudi sv. zakramenti, ti oznanjuje daritev svete maše, pri kateri se vedno še Jezus Kristus svojemu nebeskemu Očetu za nas grešnike daruje.

Da se pa sveta maša tukaj na naših altarjih še vedno opravlja, postavil je Kristus zakrament mašnikovega posvečevanja, po katerem prejmejo tisti, ki se v cerkveno službo podajo, posebno gnado in oblast, kruh in vino v pravo telo in pravo kerv našega Gospoda Jezusa Kristusa spreobračati, vernim grehe odpuščati in druge duhovske službe k božjej časti in zveličanju duš opravljati. K temu zakramentu se pa pride po sedmerih stopnicah; po štirih manjših in treh viših redih ali žegnih.

Ker sem vam obrede peterih sv. zakramentov že razložil, mislim vašim željam vstreci, če vam tudi od sedmerih redov nekoliko govorim, ktere prejmejo tisti, ki se v duhovnike posvetijo. O naj bi tudi iz tega spoznali božjo neizmerno ljubezen, „in ljubili Boga, ki nas je pred ljubil.“ (I. Jan. 4, 19.)

R a z l a g a.

1. Že neznabogi so imeli svoje duhovne in so duhovski stan posebno častili. Tako beremo že od starih Egipčianov, Perzov, Gerkov, Rimljanov in družih narodov. In če se ozremo k judovskemu ljudstvu, že v Mozesovih bukvah beremo, da si je Bog Arona in njegov rod izbral, naj službo božjo opravlja, za ljudstvo moli, v veri ga podučuje in Bogu vsakdanje darila prinaša. Celih sedem dni so terpeli obredi, s kterimi so se judovski duhovni posvečevali. Judovskega duhovstva, ktero je bila podoba novega keršanskega duhovstva, Kristus ni preklical, temuč le popolnoma storil, ker ni prišel, kakor sam govori, postave podirat, ampak izpolnit. On si je izbral novo duhovstvo dvanajst apostelnov in dva in sedemdeset učencov. Le poslušajte, kako se je to godilo!

Nekega dne je Jezus oznanoval lepo evangelje od božjega kraljestva. Silno veliko ljudstva se zbere krog Njega, kakor se zbirajo lačne ovčice krog skerbnegega pastirja, ki jih vodi na dobro pašo. Z milostljivim očesom se Jezus na-nje ozre in

žalostno svojim učencem reče: „Žetev je sicer velika, ali delavcev je malo“; to je, ti dobri ljudje iščejo nauka, rešenja rev in zveličarja, iščejo skerbne pastirje, ki bi jih na dobro pašo vodili. „Prositate tedaj Gospoda žetve, da naj pošlje delavcev v svojo žetev“; molite in prosite usmiljenega Očeta, da vam pošlje dobrih duhovnih pomočnikov. In res! Jezus je skerbel za svojo čredo: Saj on je dobri pastir, ki je prišel, da dá življenje za svoje ovčice. On nas vodi na dobro pašo; on se nam dá samega sebe v presvetem rešnjem Telesu, da imamo v Njem večno življenje. Vsaka beseda iz Njegovih ust je droblinca dobrega pastirja. Njegovi sv. izgledi so nam svitla luč, ktera nam sveti v temni noči na potu v dolgo večnost. In dasiravno je Kristus že šel k svojemu Očetu, nas svojih ovčic vendar ni zapustil; temuč zapustil nam je skerbno mater, kteri nas je izročil, namreč sveti katoljski cerkvi, pri kteri bo ostal vse dni do konca sveta. In kakor ima viši pastir svoje podložne pastirje, ravno tako je tuči Jezus duhovnike razložil v svoji cerkvi. — Jezus je dal apostelnom oblast, grebe odpuščati, sv. evangelje vsem rodovom oznanovati in sv. mašo opravljati. Pa tudi apostelni so si svoje naslednike izvolili, jih posvečevali in si duhovnikov in dijakonov za pomagavce v duhovni službi odbrali. Ker so bili pa duhovni, kakor vsi ljudje, umerjoči njih služba je imela pa do konca sveta terpeti, zbirali so si naslednike in jih z molitvijo in pokladanjem rok posvečevali. Tako je posvetil sv. apostelj Pavl sv. Timoteja, škofa v Efezu, z molitvijo in položenjem rok; posvetil je tudi Tita in mu zapovedal, naj tudi on duhovnike posvečuje in razpošilja, toda zraven naj gleda na lastnosti tistih, ki jih je mislil duhovne posvetiti; in ravno taka se še godi dandanašnji.

Iz tega, ljubeznivi! lahko spoznate, da mašnikovo posvečevanje je zakrament od Kristusa postavljen. Vem pa, da želite tudi poznati obrede, ki se opravljajo pri mašnikovem posvečevanju; zatorej bom v kratkem od teh nekoliko govoril.

2. Vpeljevanje v štiri male redove ali žegne je „ton-sura“ ali ostrizenje las. Tisti, ki se želijo v mašnike posvetiti, grejo po enem med sv. mašo pred škofa, ki se zdaj na neki

za to pripravljen stol vsedejo. Sleherni nosi dolgo černo suknjo ali talar. Na levi roci derži poveršnico, ali kratko belo duhovsko srajco „superpelliceum“ v desni pa voščeno svečo. In tako poklekne pred škofa, ki mu zdaj lase nekoliko postrizejo. Oba pa med striženjem molita iz 15. Davidovega psalma sledeče besede: „Gospod je del moje dedščine in mojega kelha: ti si, ki mi boš povernil mojo dedščino.“ Za tim mu oblečejo škof poveršnico rekoč: „Gospod naj te obleče v novega človeka, ki je po božji podobi prestvarjen za pravico in resnično svetost.“ Škof pa porežejo tistim lase, ki v duhovno službo stopijo, v znamenje, da zdaj se odpovejo vsej nečimernosti v laseh, ločijo se od sveta in si Boga za svojo dedščino izvolijo. „Tonsura“ v podobi venca ali krone se je začela najpred pri mnihih, ki so jo kmali tudi drugi duhovniki nositi začeli. Ona nas opominja na Kristusovo ternjevo krono in duhovniku živo pridigo dela, da pot, ktereга bo zdaj nastopil, ne bo nastlan z rožami, ampak s ternjem.

Ljubeznivi! „tonsura“ v podobi venca vi scer ne nosite, pa varovati se morete vse nečimernosti v laseh. Le poslušajte, kaj piše sv. Peter posebno od žensk, ktere veliko olja in drugih reči za lase potratijo! On pravi: „Ženska lepota ne bodi zunanja v pletenih laséh ali obloženju z zlatom, ali v noši oblačil; ampak skriti človek serca, v nestrohljivosti mirnega in krotkega duha, kteri je pred božjim obličjem bogat.“ To je: Ženske naj ne iščejo svoje lepote v zunajnih rečeh, ktere hitro zginejo, ampak naj si prizadevajo za notrajno lepoto, da so pobožnega, usmiljenega serca, da so tihe, vbogljive, krotke in mirne; ker le to ima vrednost pred Bogom. In res, ljubeznivi! če pomislite, da je Kristus zavoljo prevzetnosti ternjevo krono nosil, kako bi zamogli lepote v laseh iskati, ki kmalo sivi postanejo in odletijo?

a) Pervi red se imenuje posvečevanje „vrtatarjev“, in se je začel v časih preganjanja kristjanov. Škofje so si namreč nekoliko mož odbrali, v ktere so zaupali. Te so postavili pred cerkvene vrata, da so branili nevernikom in sovražnikom v cerkev iti, da ne bi oskrunili hiše božje. Zato so jim rekli vrtatarji, in so jih z molitvijo in blagoslovljanjem

posvečevali za službo, ktera ni bila brez nevarnosti, zakaj kedar so jih sovražniki zalezli, bili so oni prvi v nevarnosti. Tudi so morali po hišah vernih kristjanov hoditi in skrivaj čas božje službe naznanovati. Kedar je pa cerkev mir zadobila in so zvonove znajdli, morali so zvoniti, cerkvene ključce shranovati, altarje zaljšati, cerkve čediti i. t. d. Zatorej tudi škof cerkvene ključce z altarja vzamejo in jih slehernemu bogoslovcu podajo rekoč: „Tako ravnaj, da boš zamogel enkrat Bogu odgovor dajati od vsega, kar je s temi ključi zaklenjenega!“ Za tim gre slehern k vratom, jih odklene in zaklene in nekoliko z zvončikom pozvoni.

Tudi vi vsi, ljubeznivi! imate prav za prav službo vratarstva. Vaše oči, ušesa, jezik in usta so vrata, skoz ktere se vam grozovitni sovražnik v vaše serce ukrade. Temu jih morate skerbno zapirati, odpirati božji besedi in božjim rečem. Vratarji in vratarice ste tudi keršanski gospodarji in gospodinje! o le glejte, kaj delajo vaši otroci, hlapci in dekle, varujte vrata, da se sovražnik njih duš v vaše hiše ne priplazi, varujte vrata, da se vam vaši podložni na grešne pota ne izplazijo! Glejte, neumerjoče duše imajo, za ktere je umerl Kristus, ki jih bo tudi iz vaših rok enkrat tirjal!

b) Drugi mali red se imenuje posvečevanje „bravcev“. Ti so v starih časih tisto iz sv. pisma brali, kar so škof po tem razlagali. Med božjo službo so popred peli in blagoslavljali sadje in jedila, ki so jih kristjani v cerkev nosili. Bili so tudi škofovi pisarji, so svete bukve prepisovali in prigodbe od svetih marternikov nabirali. Pri tem redu škof bogoslovcu bukve podajo rekoč: „Prejmi bukve in oznanuj božjo besedo; ako boš svojo službo zvesto in koristno opravljal, boš imel del s tistimi, ki so precej v začetku z božjo besedo dobro ravnali.“ — Tudi vi, ljubeznivi! morate biti doma bravci božje besede. Berite torej posebno ob nedeljah in zapovedanih praznikih kakšne dobre, svete bukve; saj jih imamo veliko v našem jeziku, postavim: Gofline, ali razlaganje cerkvenega leta; življenje svetnikov, Slave Marije, Droblince, Tomaža Kempčana i. t. d. Ki so bolni: „Dušno pomoč za bolnike“. Mladenči: „Življenja srečen pot“, ali „keršanski mladeneč“.

Dekleta: „Keršansko devištvo“ ali „Angela varha za žensko mladost“ i. t. d. Tako, ljubeznivi! bo vaša hiša tempelj božji, Kristus sam bo pri vas, saj sam govori: „Kjer sta dva, ali trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz v sredi med njimi.“

c) Tretji red je posvečevanje zarotovavcev ali izganjavcev. Po grehu naših prvih staršev je prišel človeški rod pod oblast satana. In kakor ob Kristusovem času se je tudi v prvih časih kristjanstva zgodilo, da so bili ljudje obsedeni. Kakor je Kristus sam hudiče izganjal, dal je tudi svojim naslednikom moč čez hudobne duhove, rekoč: „Kteri pa verujejo, pojdejo te znamenja za njimi; v mojem imenu bodo hudiče izganjali in nove jezike govorili.“

Pri tem redu podajo škof žegnancem bukve, v katerih so molitve čez obsedene in pravijo: „Prejmi bukve in zapomni si, in prejmi oblast, na obsedeno roke pokladati, naj že bojo kerščeni, ali ne!“

Pa bote rekli: „V naših časih se redko kdo obseden najde.“ Na to nam odgovori sv. Krizostom, da na duhovno vižo verni s tim hudiče izganjajo, ako greh v zakramentu sv. pokore odženó; posebno navadni greh, postavim, kletev, pijančevanje in nečistost; ti grehi človeka kakor hudobni duhovi obsedejo in mu dušo in truplo umoré. Te grehe je treba od sebe odgnati, kar se posebno zgodi z molitvijo in postom. Pa se nahajajo tudi naše dni v resnici obsedeni, nad kterimi potem sv. cerkev svoje molitve opravlja.

d) Četerti mali red je posvečevanje oltarnikov ali strežajev. Začetek je bil ta-le: Pervi kristjani so morali božjo službo v skrivnih krajih, po logih, v votlinah, jamah, pokopališčih in sicer tamnih krajih opravljati. Se vé, da je bilo v tacih krajih luči treba; zato so bili neki posebni možje odbrani, da so skerbeli za svečavo, ogenj, kadilo in česar je bilo pri božjej službi treba, in so duhovnom pri maši stregli. Da so to posebno težavno in v časih preganjanja nevarno službo zvesto in z gorečnostjo opravljali, so jih škofje za to posvečevali. Že v kartaginskem zbirališču l. 398 je bilo zapovedano, da se jim mora pri posvečevanju svetilnik in mašni

verčiki dajati v znamenje njih službe, kakor se še zdaj godi. Škof pa pri tem pravijo: „Prejmi svečni svetilnik in vedi, da prevzameš dolžnost v cerkvi sveče prižigati v imenu Gospodovem. — Prejmi verčike, da podaš v njih vina in vode za spreobnjenje v sv. Kristusovo kerv v imenu Gospodovem.“

S k l e p.

Ljubeznivil prižigajte tudi vi luč lepega zaderžanja. Kakor veselo in lepo svetijo v cerkvi voščene sveče, tako naj svetijo tudi vaši lepi izgledi pred svetom, saj Kristus, ki je bil luč svetlá, sam govori: „Naj sveti vaša luč pred svetom, da vidijo vaše dobre dela in hvalijo Očeta, ki je v nebesih!“ Oj, da bi vam pa tudi zato enkrat svetila večna luč v nebesih! Amen.

Pridiga za roženkransko nedeljo.

(Zavoljo greha je sv. cerkev v stiskah; ali gorje tistim, kateri jej stisko napravljajo! gov. M. T.)

„Neka žena je povzdignila glas iz med množice, in mu je rekla: Blagor telesu, katero je tebe nosilo, in persim, kateri si sesal!“ Luk. 11, 27.

V v o d.

Danes obhaja sveta katoliška cerkev spomin nekega dne, ki jej je veliko slavo in mnogo blagoslová prinesel. — Ko je namreč Turški sultan Selim tedanji Beneški ljudovladi Ciperški otok s silo vzel, oborožil je silno brodovje, da bi bil še druge otoke v Helespontu in Egejskem morji na-se potegnil, ter tako v tistem kraji zadnje ostanke kerščanstva zaterl. Ta cerkvi s poginom žugajoča nevarnost šla je papežu Piju V. tako silno k sercu, da si je vse prizadeval, naj bi kerščanske poglavarje med sebo zedinil in jih mohamedanski sili nasproti postavil. Vojvoda te zedinjene vojne bil je admiral Janez Avstrijski. Njegovo in sovražnikovo brodovje ravno današnji dan l. 1571 o poldne pri Lepantu skup zadenete, in vname se kervav boj, da je bilo morje od strela viditi, kakor v plamenu in morje v silni daljavi in širokosti od kervi pobitih vse rudeče. Na zadnje, ko je ta boj že 4 ure terpel, ostane zmaga na ker-

šanskej strani, in ošabnost Mohamedanov je bila ponižana za vselej, da se niso več prederznili keršanskih dežel nadlegovati.

Bili pa so takrat vsi verni do živega prepričani, da so to zmago le na Marijino priprošnjo dosegli, za česar voljo je papež Pij V. v spomin tega Mariji pridal naslov: „Marija zmagovavka“. Zakaj pa je Marija armadi kristjanov pomagala? Jaz pravim: Zavoljo pobožnosti vojščakov, ker so pred začetkom boja vsi v zakramentu sv. pokore in sv. rešnjega Telesa z Bogom se spravili, in zavoljo pobožnosti ljudstva, ki so svojo nesrečo spoznavši, vsi z gorečo molitevjo k Bogu in Mariji se zatekli.

Zato si torej danes sv. cerkev v svojo dolžnost šteje, Mariji se zahvalovati, ter z evangelsko ženo kliče: „Blagor telesu i. t. d.“ Ako se pa sedaj uprašamo: Zakaj pa nam Marija, ona, ki je strašna, kakor v boj postavljena vojska, v sedanjih časih svojo pomoč odteguje, ko je sveta cerkev od kerščenih Turkov in nevernikov v tolikih stiskah in zadergah, ki bi ne le radi papeža iz Rima, ampak ga najrajše s sveta pregnali, moramo si odgovoriti, da grehi kristjanov so krivi, da razžaljeni Bog nad nami svojo šibo stegnjeno deržf. Od te žalostne resnice vas želim danes prepričati, da bi iz tega spoznali, kako potreba se nam je z molitevjo sv. Roženkranca k Mariji in s poboljšanjem življenja k Bogu obrniti. — To v večo čast božjo in v slavo Marije Zmagovavke!

R a z l a g a.

Nobeden naj nikar ne misli, da je srečen konec kakošne vojske slepemu primerljeju ali modrosti in previdnosti poveljnikov, ali pa serčnosti vojščakov pripisati. Vse to so pripomočki k zmagi, ali zmaga sama pride z nebes in je dar božji. Od tega so bile še neverne ljudstva tako prepričane, da so v vojski sovražnikom odvzeto orožje svojim bogovom darovali in posvečevali v znamenje hvaležnosti. Tako je storil nek Aristomen, ko je Lakonce, in nek Leokrit, ko je Pirejsko mesto premagal, in drugi.

Enak zgled imamo v sv. pismu. Le pogledjmo v Terebintovo dolino. Tje hodi skozi 40 dni iz Filistejskega stanišča silen velikan, 6 komolcov in dlan dolg v bronasti oklepi in z bronastim škitom, ter zaničuje Izraelce in njih Boga, klicaje jih, da naj kdo pride in se ž njim poskusi. Tu gre pastirček David nadnj, ga s kamenom na tla pobije in mu ž njegovim mečem glavo odseka. Kaj pa je potem David s tem mečem storil? Ali ga je mar v vedni spomin na svoje junaštvo v kraljevo dvorano shranil in se ž njim bahal, rekoč: Pogledjte, to je Golijatov meč, s katerim sem mu njegovo prevzetno glavo odsekal? O kaj še; on je ta meč Gospodu posvetil in ga del v sveti šotor, ker zmage ni sebi, ampak jo je Bogu pripisal, in zato je na bojišču vpričo vse Filistejske armade rekel: „Gospod me reši ne z mečem, ne s sulico; zakaj Njegova je vojska.“ To se pravi: „Zmaga ni delo človekovega borenja, ampak gre Gospodu vojskinih trum. — Ravno tako je edinih 300 mož ob Gedeonovem času zmoglo nešteto trumo Madijanov, od ktere je rečeno, da jih je bilo, kakor kobilic, in kamel, kakor peska ob bregu morja, in Gospod sam je Gedeonu govoril, rekoč; „da se Izrael zoper mene ne bo hvalil in ne poreče: Po svojej moči sem rešen.“ (Sodn. 7, 2.) — In gorjé tudi kerščanski armadi v boji z Mahomedani pri Lepantu, ako bi bilo na številu vojščakov in na moči ležeče, ker bilo jih je trikrat toliko, kakor njih! Ali ravno tisti čas, ko so udje Marijnih bratovščin po vseh krajih svoje molitve opravljali, pokazalo se je, da ne sila in meči, ampak Gospod je, ki zmage delí. In koliko enacih zmag bi se lahko iz cerkvene in posvetne zgodovine naštelo, kjer je mala truma velike in v boji urjene armade z božjo pomočjo zmogla!

Ako je pa zmaga dar božji, kdo bi si potlej zamogel misliti, da bo Bog svoje darove nevrednim delil? jih delil kraljestvom in ljudstvom, ki so polni hudobij in pregreh? Iz skušnje nam je znano, da jih v pravično sodbo njih sovražnikom prepusti. Tudi to nam sv. pismo močno zaterduje. Ko je vojskovodja Holofern bližnje dežele poropal in jih svojemu kralju Nabuhodonozorju podvergel, je še na Judejo nameril. Pa predno je to storil, je svet imel s svojimi poglavarji, in nekdo iz med njih, Ahior po imenu, mu reče: „Predno gremo

nad Izraela, gre nam pozvedeti, če je kaka njegova hudobija pred obličjem njih Boga; zakaj če se to ljudstvu ni zamerilo svojemu Bogu, se jim ne bomo mogli ustaviti.“ (Judit 5.)

Tako sodbo je kdaj Ahior nad Judi sklenil, in enako sklenem jaz nad kristjani. Ako živé hudobno, in zoper božje zapovedi, smejo od njih kerščeni Turki in neverniki reči, le poskusimo, in Bog nam jih bo dal v roke.

Da bomo pa vidili, kako se sploh zoper božje zapovedi živi, le nekoliko pogledjmo djanja in početja visocih in nizkih, gosposkih in kmečkih, premožnih in revnih. Kako se godi v poslopih imenitnih? Ljudje te baže mislijo, da jim je vse pripuščeno, kar se njih strastim prilega. Da bi se cerkvi uklonili in jo za svojo mater spoštovali, vsaj ob nedeljah in v praznikih k sveti maši hodili, in o velikonočnem času k sv. obhajilu pristopili, zato so premožni. Oni imajo sv. kerst zato, da so v neko družbo vpisani. K spovedi, kedar šolskim klopem odrastejo, gredo pred poroko, in ob smertni uri jim poslednje sv. olje vse druge zakramente nadomesti, da se potem od njih pravi, da so po keršansko umerli. Ravno tako nas skušnja uči, da celo pri gosposkah, ki so za pravico postavljene, le podkupila in zvijače veljajo, in le mogočni pravde dobivajo. Če pogledamo v kake fabrike, vidimo, da Gospodovih dni nič več ne spoznajo, ali pa da delavci po njih med tednom pridobljene krajcarje ob nedeljah skozi gerla poganjajo in pri dobrih voljah s svojimi prijatli in vlačugarcami zapravljajo. Kupci in barantavci nimajo sopet nič vesti, rokodelec nič resnice in poštenosti. V zakonih ni zvestobe, izreja otrok je staršem manj, kakor pitanje živine, otroci ne vedó za pokorščino, in poslom se vsako še tako umazano govorjenje in gerdo preklinovanje dopušča; vasovanje se imenuje fantovstvo, znanja z drugim spolom je sedanjih deklet lepota in ponos. Med sosedi in mejaši so sovraštva, nevošljivosti in prepiri; škoda se dela vsa naprek po nogradih, gozdih in njivah, mejniki se prestavljajo, brazda za brazdo priorava, in kar je najhujšega, je to, ker poboljšanja pri tacih ljudeh ni upati, zato, ker vsak misli, da ima sam on prav, in da se le njemu krivica godí. Vse to pa je orožje, ki ga samo zoper sebe kujemo in sovražnikom v roke dajemo, da po njem sv. vera

in cerkev toliko preganjanja, sovraštva in zaničevanja terpi. Tako se tudi pri nas spolnuje, kar je sv. Hieronim od svojega časa govoril, rekoč: „Za voljo naših grehov sovražniki močni prihajajo, zavoljo naših hudobij je Rimljanska armada zmagovana.“

Ali gorjé jim, kateri s tacim hudobnim življenjem sveti cerkvi tolike stiske in zaderge napravljajo; zakaj en sam greh kristjanov več tehta na vagi Gospodovi, kakor deset grehov nevernika. Keršanska vera namreč hudobije ne izgovarja, temuč jo še zvekušje. Postavim, danes te tvoj največi sovražnik s pestjo v obraz udari, jutri pa prejemaš v zatečeni obraz enako zaušnico od svojega prijatla. Rzsodi, kateremu boš bolj za zelo vzel? Kaj ne, gotovo prijatlu. Enako je tudi pri Bogu. Da ga Turki, Judje in neverniki žalijo, to ga ne boli tako zelo, ker ga ne spoznavajo. Da ga pa kristjan, ki je k edinozveličanski sveti veri poklican, kateremu je izvorni greh pri sv. kerstu in druge lastne grehe v zakramentu sv. pokore odpustil, s svojim mesom in s svojo kervijo ga poživljaj, da ga njegov največi prijatelj in dedič njegovega kraljestva tako zaničuje in žalí, to ga mora čez vse najbolj boleti.

Naj vam to še bolj pojasnim! Čudno je in človek ne more umeti, zakaj Bog v svoji modrosti in previdnosti sv. deželo, ktero je včlovečeni Sin božji s svojimi stopinjami, s svojimi čudeži in s svojo kervijo posvetil, že od starih časov Turkom in Saracenom v rokah pusti. Oh, koliko so si pač keršanski poglavarji ob času križanskih vojsk prizadevali, zlasti Frankovski kralji, da bi bili deželo, kjer je bil Zveličar sveta rojen in zrejen, kjer je za nas terpel in umerl, keršanskemu imenu podvergli! Kaj so storili Ludovik VI., Filip II. in Ludovik IX.? Z najlepšimi mladenči svojega plemstva so šli v Sirijo, pa po viharjih na morji, po izdajstvu, po lakoti, po boleznih, po silnih kervavih bojih in še celo zavoljo sužnosti so bili primorani, vojske opustiti in si svoje življenje z veliko denarji od sovražnikov odkupiti. Iz vsega tega pa je bilo videti, da so te vojske zoper voljo božjo, in da je Kristus ljubše, naj bo Njegova posvetna domovina rajše v Mohamedanski, kakor v keršanski oblasti. In zakaj Kristus terpi, da v teh najsvetejših krajih keršanske cerkve kerviželjni Druzi, Arabljani in Turki, zgoli zapri-

seženi sovražniki svete cerkve, gospodujejo? Poslušajte, kaj nam pripoveduje zgodovina!

V l. 1187 je Sirski sultan Saladin Jeruzalem in vso sveto deželo z vojsko vzel, in je svojega sina Noradina postavil namestnika v primorskem mestu Ptolemais, kjer se v loki vstavljajo vse barke, prišle iz Evrope. Noradin vidivši od daleč priti neko veliko barko, pošlje svoje poslance, ki naj ptujce njegovega varstva in njegove prijaznosti. Ta nepričakovana prijaznost je nekemu belgiškemu plemenitažu tako dopadla, da je cesarskemu namestniku poslal dražih darov. Potem pa je namestnik sam prišel do njih v loko, in je žlabnega sadja in žita med nje razdelil. V svoje stanovanje vernivšega ga uni plemenitnik spremlja, in tu ga eden njegovih dvornih služabnikov vpraša, kako da kristjani v Frankovski deželi svoje zapovedi spolnujejo. Prav dobro mu reče plemenitnik. Sedaj ti bom pa jaz povedal, mu odgovori dvornik, kako so tukaj živeli, ker jih še iz svojih mladih let pomnim. Bili so tako hudobni in brezbožni, da so lastne otroke, sestre in žene prodajali; še romarji, lesem pridši, bili so tako požrešni, žertju, pijanosti in nečistosti vdani, da so bili bolj živini, kakor ljudem podobni.—Ljubi moji! dosti nam je, toliko slišati, ker iz tega lahko spoznamo, zakaj Bog to sveto deželo sovražnikom v rokah pusti, zato, ker ložej terpi grehe Saracenov, kakor hudobije kristjanov.

Če Bog koga za smert odloči, oslepi njegove zdravnike, in kedar hoče cele cesarstva udariti, oslepi njegove poglavarje in svetovavce. Spomnim se, da so nekaj v neki stolni cerkvi na Talijanskem dali silno drage in umetne orgle napraviti. Ko so bile dodelane, vprašajo mojstra, če bi ktere mogel še bolj popolnoma izdelati. Ko jim to priterdi, gredo mu obe očesi izruvat, zato, da bi v kakem drugem mestu pa še bolj jih ne postavil. Predno pa mu to storé, jih prosi, naj ga vendar še enkrat poprej k orglam spusté, da jih ogleda in preigra. Ko mu to prošnjo dovolijo, preterga v njih skrivé nek drat, in s tim orglam toliko škodo napravi, da ni bilo več pamagati. Hodili so te orgle mojstri ogledovat iz vseh krajev. Nekteri so rekli, da je pokazil podnožnik, drugi, da ročne spremene, tretji, da mehove i. t. n. Ali vsa skoza bila je v tem, da je

nek skrivnosten drat utergal, naj se je nad njih nehvaležnost zmaščeval.

Taka je tudi tukaj. Dam veljati, da so nesrečne vojske krivi slabi poveljniki, ali slaba skerb za hrano pri vojščakih, ali drugi neskušeni svetovavci. Ali pravi vzrok vse nesreče izvira od tod, ker večni Poveljnik in Mojster, ki ves svet, kakor orglje viža, po hudobijah razžaljen, svete vojskovodjev in poglavarjev vniči in pogubi. Z malo besedami: Mi sebe in druge zapeljujemo, ako s kraljico Estero ne spoznamo rekoč: „Gresili smo pred Tvojimi očmi, in zato si nas dal v roke naših sovražnikov.“ (14, 6.)

S k l e p.

Ako torej v resnici želimo, da bi stiske v sveti cerkvi kterikrat nehale, ako želimo sebi in vsem katoljskim pokrajinam srečnih časov, ne pričakujmo tega od nobenega človeškega posvetovanja; ampak dajmo slovo svojim pregreham in hudobijam in zatecimo se k Njemu, ki serca kraljev in cesarjev viža, kakor vode v potocih. In če je On z nami, vpraša apostel, kdo je zoper nas? Le v Njem in ž Njim je naša zmaga. Zato Ga prosimo, rekoč: „Gospod, usmili se svoje cerkve, katero si s svojo predrago kervjo ustanovil, in ne daj, da bi jo zmogle vrata peklenske! — Pa tudi ti, zmagovavna kraljica nebes in zemlje, varuj nas majhino čedo katoljčanov, ki pod tvoj mili plašč pribežujemo. Vekomaj ti bomo za to hvaležni, in z evangelsko ženo ti bomo brez konca in kraja klicali: „Blagor telesu, katero je tebe nosilo, in persim, ktere si sesal!“ Amen.

18. pobinkoštna nedelja.

(Od grehov z mislijo! gov. M. T.)

„(In) ko je Jezus vidil njih misli, je rekel: Zakaj mislite hudo v svojih sercih?“
Mat. 9, 4.

V v o d.

Ako bi se človeško serce in vse to, kar je v njem skritega, dalo s telesnimi očmi videti, kaj bi se pač potem na svetlo pokazalo? Koliko misel, želj in naklepov bi se odkrilo, ktere bi po Jobovih besedah zaslužile s peklom pokrite biti! Koliko bi se jih našlo, ktere bi lahko, kakor Kristus kdaj Farizeje, imenovali „pobeljeni grobovi“, kteri se od zunaj svetijo, od znotraj pa so polni mertvaških kosti, smradu in gnjilobe! Ali Gospod je v svoji modrosti tako napravil, da našega serca in tega, kar se v njem godí, nobeden ne more spoznati. „Vsakega človeka serce“, govori sv. pismo, „je nezvedljivo, kdo bi ga pregledal?“ Ono je, kakor temen razporek v zemljo, kjer se veliko dragocene zlate rude, pa tudi zaverzljive žindre nahaja, po katerem pa brez užgane bakle ne moremo hoditi. Serce človekovo, pravi sv. Bernard, je neskončen prepad, ki se nobenemu človeškemu očesu preiskati ne da. Le Stvarniku samemu je znano in odkrito. „Jaz, Gospod, govori po preroku, preiskavam serce in ledja, in plačujem vsakemu po njegovem djanji in po sadu njegovih naklepov.“

To nam spričuje današnje sv. evangelije, ko pravi, da je Kristus videl hudobne misli Farizejev, in jim jih očital rekoč: „Zakaj mislite hudo v svojih sercih?“ Ravno to, da ve človeške misli, razodel je Kristus, ko so mu Farizeji v tempelj pripeljali neko prešestnico, ktero so ravno v grehu zasačili, in ki bi bila imela po Mojzesovi postavi kamnjana biti, skušaje ga s tem, kako da jo bo On obsodil. Kristus začne nekaj na zemljo pisati. In ko Farizeji to beró, tiho so od sramote drug za drugim pobegnili. Kristus namreč, pravi sv. Hieronim,

je tisti čas v prah pisal njih skrivne hudobije. — Kar se je pa Farizejem tistikrat zgodilo, to se bo tudi nam zgodilo sodni dan, ko bodo ne le naše dela, ampak celo naše najskrivnejše misli in želje pred vsem svetom očitne. Da torej takrat zavoljo skrivnih grehov, storjenih v mislih ali v željah, ne bomo na sramoti ostali, vam bom danes razložil 1. kdaj se nam misli v greh štejejo, ter 2. kako škodljive in nevarne da so.

K temu premišljevanju nam dodeli Bog svojo milost!

Razlaga.

1. Veliko jih je, kateri imajo od hudobnih misel krive zaumene, misleči nekteri, da je že vsaka hudobna misel sama ob sebi zanje greh; drugi sopet nobene hudobne misli nimajo za greh. To oboje pa je napčno,

Da je greh zares storjen, je treba a) hudobnega navdihovanja, b) dopadenja nad njim in c) dovoljenja v njega. Dokler skušnjava le navdihovanje ostane, sama ob sebi ne more ne škodljiva, ne koristna biti, zato, ker ni v naši moči ne, kdaj pride, ne, kako dolgo nas nadleguje, ne kdaj odide. Kakor se namreč ne moremo ubraniti, da bi nam kakošna muha na obraz ne zletela, tako nemogoče je, da bi se hudobnega navdihovanja obvarovali. Da nam je pa hudobno navdihovanje ali škodljivo ali koristno, to je na naši prosti volji ležeče, ktera ima nad tem navdihovanjem lahko dopadenje ali stud, ter v njo dovoli ali ne.

Ako se torej sovražniku resnobno zoperstavljamo, in v njegovo navdihovanje nikakor ne dovolimo, ni dvomiti, da bi naša duša po njem kakošno škodo terpela. To uči sv. apostel Pavel, ki pravi: „Čutim pa drugo postavo v svojih udih, ktera se bojuje zoper postavo mojega duha“; in po njem tudi Tridentinsko zbirališče uči, da te skušnjave poželjivosti niso greh, ampak le nasledki izvirnega greha. Zato vemo, da so bili celo najsvetejši ljudje, ki so svojo kerstno nedolžnost do smerti neomadeževano ohranili, od tacih skušnjav nadlegovani, kakor sv. Katarina Sienska, pa zato vendar le niso grešili. Ko se je bil Kristus tej devici po hudem boji s skušnjavami, ki so celi

dan terpele, nekdanj prikazal, in ga je vsa prestrašena vprašala: „Kje si bil, o Gospod, pri tem strašnem viharju?“ — Odgovoril jej je: „V sredi tvojega serca“. In ko mu reče: „Ali te pa smrad tako nagnjusnih misel ni pregnal iz njega?“ — jej pravi: „Ni me; zakaj branil sem tvoje serce, kakor terdno mesto, in ako bi tega ne bil storil, bi bila ti obnemogla.“

Da pa Bog celo nedolžne skušnjavam prepušča, godí se to a) da si z njimi zaklade svojega zasluženja množé. — Modri in izkušeni mornarji si tudi nasprotno sapo vedó v prid obračati, da namreč jadra na barkah le na pol razpno, in tako v zaželjeno bregovje priveslajo. Ravno tako si vedó pobožne duše iz skušnjav dobiček pridobivati, in se toliko bolj nebesom približujejo, kolikor serčnejsi se jim zoperstavljajo.

b) Bog s skušnjavami pobožne duše obiskuje, da se nam toliko lepše pokaže njih zvestoba, kakor tudi zlatarji, postavim, kako dragoceno posodo z mnogoterimi rečmi černijo, da toliko bolj od nje vse madeže odpravijo in njeni svit povekšajo.

c) Jih s skušnjavami obiskuje zato, da jih dela zmiraj bolj ponižne in v sé ne zaupajoče. — Kedar je viharno ali deževno vreme, čebele ne gredó iz ulnjakov, da jih vihar ne odnese in ne razkropi. Ako so pa vendar le k temu primorane, pravijo, da nosijo majhine kamenčke sebo, naj bi se sapi ložej ustavljale. Enako si tudi pobožne duše v viharjih skušnjav učé večé previdnosti in čuječnosti v skerbí za zveličanje svoje duše.

Po tem takem vidite, da misli, še tako hudobne, dokler le misli ostanejo, ne le niso pregrešne, ampak so še prilike k večemu zasluženju. Zato se pri spovedi tacih ne gre obtoževati, ker bi sicer spovedenec le lastno hvalo razodeval, ali vsaj pohvale od spovednika iskal.

Kakor se pa taki motijo, ki menijo, da so jim hudobne misli že same ob sebi v greh štete, tako in še bolj v zmoti so tisti, ki še takrat hudobnih misel za greh nimajo, kedar vanje dovolijo. Da se greh v resnici stori, sem rekel, da je treba hudobnega navdihovanja, potem dopadenja nad njim in

poslednjič dovoljenja v njega. Hudobno navdihovanje je torej začetek boja, dopadenje nad njim je tako rekoč v sredi med padcem in zmago, dovoljenje v njega pa je pobitje v boji. V skušnjavo dovoliti je potem takim toliko, kakor zmaganemu biti. Prerok Jeremija stavi grešniku vprašanje: „Doklej se bodo še škodljive misli v tebi mudile?“ (Jer. 4, 14.) Prerok ne pravi: Zakaj hodijo škodljive misli v tvoje serce, ampak: kako dolgo se bodo v tebi mudile? Iz česar vidimo, da še le pomuda v hudobnih mislih stori greh.

To pomudo v hudobnih mislih razlaga sv. Avguštín, primerjaje jo s tem, kar se je bilo z začetka v raji zgodilo. Ondi je bilo troje, ki nas je pogubilo: kača, Eva in Adam. Kača je skušala Evo zapeljati k nepokorščini do Boga; Eva je imela nad tem dopadenje in je tudi Adamu svetovala; Adam pa je ta svet poslušal in ga v djanji spolnil. Kača je podoba hudobnega navdihovanja; Eva je podoba poželjivosti, in Adam podoba človekove proste volje, ktera greh doverši. Ako torej volja ne dovoli, in roka po prepovedanem sadu ne stegne, temuč sad od sebe pahne, to še ni greh, vsaj ne smert duše, in sv. Tomaž pravi, da bi človeški rod vkljub peklenske zvijače in vkljub Evinega prelomljenja božje zapovedi ne bil smerti zapadel, ako bi še Adam ne bil v to dovolil.

Pri tem si bo pa po pravici marsikdo mislil, da je pri skušnjavah večkrat težko, ali celo nemogoče razločiti, če volja v nje dovoli, ali ne. To se ne dá tajiti; vendar pa naj s to le primero pojasnim. Postavim: Ti sediš na ognjišči, in goreč ogel ti na obleko pade. Ako ta ogel berž berž otreseš, se ti obleka ne poškoduje; ako ga nalašč nočeš otresti, pač ne moreš se čuditi, ako tvoja obleka škodo terpi. Tako je tudi skušnjava peklenska iskra, ktero verže satan v tvojo domišljijo. Ako jo berž berž od sebe streseš, ti ne škoduje, če jo pa pustiš, ti zažge znamenje greha v tvojo dušo.

Ali pa, postavim, kak tolovaj pridere z orožjem v kak grad, z namenom, da bo gospoda umoril. Že je prilomastil skozi prva in druga vrata; ali to še nič ne dé. Ko pa hoče skozi tretje, začutijo ga in hrup zaženo, da ves prestrašen pobegne. Tak tolovaj je skušnjava; prva vrata pomenjajo poželjivost; druga pa spoznanje ali človekov um, ki se pože-

ljivosti ali veselí ali jo odganja. In naj skušnjava tudi že do spoznanja, do uma predere, ni še vse zgubljeno, ker gospod še ni umorjen. Ako pa do gospoda, to je: do volje človekove pride, in jo pod se dobi, potem je duša ob življenje. — Po teh prilikah naj vsak svoje skušnjave premišlja brez vse boječnosti. Čo pa pri vsem tem še ne bo vedel, ali je vanje dovolil, ali ne, naj se tacih skušnjav pri spovedi obtoži s pristavkom, da mu dovoljenje vanje ni znano.

Še neko zмотo moram pri tej priložnosti opomniti, poleg ktere si nekteri domišljajo, da ni nič greha, ako se kacih nesramnih misel veselí, da jih le v djanji ne spolnijo. To zмотo ovrača sv. Avguštin, rekoč: „Ako se duša tudi le v samih mislih kaj nepripuščenega veselí, dasiravno tega noče storiti, se vendar ne dá tajiti, da je to pregrešno?“ In zakaj? Zato, ker je pomuda v škodljivih mislih po prerokovih besedah že greh.

Ako je pa temu tako, bi me morda kdo vprašal: Kako dolgo se pa gre v tacih mislih muditi, da je smerten greh? Tu je treba vedeti, da bistvo greha ni od časa, ampak od dovoljenja zavisno. Mogoče je torej, da kaka skušnjava celo uro, ali še dle terpi, pa vendar ni v greh šteta, ker jej manjka dovoljenja; kakor se tudi od druge plati lahko primeri, da skušnjava komej en trenutek terpi, pa se že v greh šteje, zato, ker je dovoljenje zraven. Tako vemo, da se kako terdno mestice sovražniku tedne in tedne brani, ker se poveljnik s svojo armado krepko zoperstavlja; najterdniše mesta pa se že z enim naskokom vdajo, ker je poveljnik izdajavec. Enako je pri skušnjavah. Zmagati ali zmaganim biti — je na naši volji, kot na poveljniku našega serca, ležeče.

2. Po teh razjasnjenih zmotah naj vam pa še pokažem, kako nevarni da so grehi v mislih storjeni; in sicer a) nevarni zato, ker storé dušo zmiraj bolj neobčutljivo. Nek pisavec pripoveduje, da se je neka dekla že v prvi mladosti navadila pajke in druge strupene stvari vživati. S tem pa se je natora tako strupu privadila, da jej je bil vsakdanji živež. Tako tisti, kterim so grehi v mislih sladčice. Oni se jih tako privadijo, da njih škode nič več ne čutijo, in ni ga bolj nevarnega stanu za bolnika od tega, kedar ne vé, da je bolen. K temu pa še

to opomnim: Ako bi bila una strupa vajena deklica zbolela, bi ne bilo zanjo kmali kacega pripomočka v ozdravljenje; zakaj najnevarniše bolezni se ravno po strupu zdravilom pri-mešanem ozdravljajo. Enako se grešniki, ki svoje hudobije v mislih doprinašajo, ne dajo z lepo zboljšati, ker zraven tega, da greh, kakor vodo v sé pijó, tudi radi mlačnih in mehkih spovednikov iščejo, kakor Juda Iškarjot, ki je namesto k apostelnom pa k Farizejem šel.

Najnevarniši pa so grehi v mislih b) zato, ker se jih lakko stori brez števila veliko v življenji, in se lahko storé še na smertni postelji. Taki so enakí zapertemu ptiču, okoli kterega kak jastreb leta. Tak ptič je nesrečen sedaj, ker je zapert; in nesrečen potem, če iz zapertja uide. Tako tudi grešnik. Če ga smert nenadama zasači, je pogubljen; in če pride počasi, je sopet le silno malo upanja po rešenji. Zakaj gotovo je, da ne z besedami, ne z deli, ampak s hudobnimi mislimi se mu je na zadnjo uro s peklenskim zmajem bojevati. In kako bo v tem boji zmagal, ker je čas svojega življenja v njem vselej obležal?! To je nemogoče.

Sklep.

Zato varujmo se grehov ne le v djanji, ampak tudi v mislih, da večnemu pogubljenju in osramotenju sodni dan oúidemo, da se nam ne bo zgodilo, kakor nekemu dvorniku, ki je svojemu gospodu in cesarju Ferdinandu I. neko uro ukradel, pa je cesar to skrivé vidil, ter dvornika k sebi poklical, in se nalašč ž njim tako dolgo pogovarjal, dokler mu je ura v žepu bila, in njegovo tatvino prodala, ter ga vpričo vseh cesarskih služabnikov v največo sramoto pripravila. Da enakemu osramotenju na sodni dan, pravim, ubežimo, slušajmo svet v bukvah pregovorov, kjer pravi: „Z vso skerbjo varuj svoje serce, zakaj iz njega izvira življenje.“ (4, 23.) Tako se bodo vresničile nad nami besede sv. Jakopa, ki pravi: „Blagor človeku, kteri skušnjavo preterpi, ker skušen bo prejel krono življenja, ki jo je Bog tistim obljubil, ki ga ljubijo.“ (1, 12.) Amen.

Trinajsta liturgiška pridiga.

(19. pobinkoštno nedeljo; gov. J. S.)

„Nebeško kraljestvo je podobno kralju, kateri je napravil ženitnino svojemu sinu. In je poslal svoje hlapce poklicat povabljene na ženitnino.“ Mat. 22, 2—3.

V v o d.

Kaj neki pomenja prilika v današnjem sv. evangelju? Sv. cerkveni očelje terdijo, da ta prilika pomenja sv. katoliško cerkev, s katero se je sam božji Sin, Jezus Kristus zaročil, da vsi, ki k tej ženitnini pridejo, ne pogubijo se, ampak dosežejo večno življenje. Ta ženitnina pomenja pa tudi tisto gostijo, pri kateri se Jezus z našimi dušami še vedno zaročuje v zakramentu presv. rešnjega Telesa.

Res velika, ljubeznivi! je ta nebeška ženitnina; ker sam Bog jo je našim dušam napravil. In kaj nam daje pri tej nebeški gostiji zavžiti? O čudite se nebesa in zavzemi se zemlja! Tukaj vživa revni človek Boga samega, Jezusovo presv. rešno Telo in kerv. Res velika ženitnina! V nji najde bolna duša zdravje in moč zoper mogočne sovražnike našega zveličanja, ker Kristus sam se ž njo sklene. O velika ženitnina! po celem svetu od vzhoda do zahoda je pogernjena miza, pri kateri vsako uro najdeš velike in male, bogate in revne, zdrave in bolne, moške in ženske, pravične in grešnike. Ali ne čuješ, kako ljubeznivo ta nebeški kralj vse k tej gostiji kliče: „Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil.“

K tej ženitnini je Bog vabil najpred Jude, pa niso hotli priti, timveč preganjali so poslance božje in jih morili. Zavaljo tega je pa nebeški kralj tudi nje zaverigel in z Jeruzalemskim mestom vred pogubil. Poslal je svoje hlapce k neznabogom, ti so prišli k gostiji, kjer jih redi Kristus sam in jih bo redil, dokler bo enkrat prišel sodit žive in mertve.

Tudi nas, ljubeznivi! je nebeški kralj k tej gostiji povabil, kjer kristjani smo, udje sv. Jezusove cerkve. O le vselej

poslušajmo mili glas tega nebeškega kralja in pridimo pogosto k tej božji ženitnini; pridimo pa v svatovskem oblačilu gnade božje, da ne bomo enkrat verženi v unanjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi!

Ali pa poznate hlapce, ktere pošilja nebeški kralj še dandanašni po celem svetu, ljudi klicat k nebeški gostiji? Ali veste, komu je Kristus ukazal verne voditi k tej božji večerji in jim lomiti kruh večnega življenja? Od teh sem vam že enkrat govoril in mislim, da vam je še znan nauk od šestega zakramenta, namreč od sv. mašnikovega posvečenja. Upam pa tudi, da so vam še v spominu štiri mali redi ali žegni, ktere sem vam pred 14 dnevi razlagal. S terdnim zaupanjem, da bote tudi danes lepo poslušali in si božjo besedo v dušni prid obernali, vam bom zdaj od dveh viših redov govoril.

Prosíte pa sv. Duha, da bi s svojo gnado porosil seme božje besede, „ker naša pomoč je le v Gospodovem imenu, ki je stvaril nebo in zemljo“.

R a z l a g a.

1. Pervi viših redov se imenuje poddijakonstvo (subdiaconatus). Poddijakone je, kakor učeni terdijo, papež Fabijan vpeljal. Bili so tedaj sedmeri pisarji od cerkve postavljeni, ki so pisma od sv. mučencev zbirali in tem v pomoč je papež Fabijan postavil red poddijakonov. Njih oblast in dolžnost je: pri oltarju z dijakoni duhovnom streči, pripravljati, česar je k sveti maši treba, pri sveti maši list brati ali peti, pri darovanju dijakonu verčike podati in nekoliko vode v kelih vliti in dijakonu pri strežbi pomagati. Obredi pri petem redu so pa ti-le: Vsi mladi duhovni se med škofovo mašo pred oltar pokličejo. Oblečeni so v dopetnice in prepasani z mašnim pasom. V rokah pa prinesó oblačila za levite. Zdaj se škof vsedejo na svoj stol in živo opominjajo mlade duhovne, da zdaj je še čas odstopiti; torej, če kdo misli, da ta stan ni zanj, naj le odstopi; ker, kdor ta red prejme, ne sme več odstopiti, temuč prevzame dolžnost, celo življenje duhovni brevir moliti in neoženjen ostati. — Za tem opominovanjem škof in drugi duhovniki pokleknejo, posvečenci pa padejo na

svoje obraze. Zdaj začnejo škof litanije vseh svetnikov moliti. K slednjemu pa vstanejo, proti mladim duhovnom se obernejo in jih blagoslovijo, rekoč: „Da ti, o Bog! te izbrane blagosloviš! Te prosimo, usliši nas! Da ti, o Bog! te izbrane blagosloviš in zveličaš! Te prosimo, i. t. d.! Da ti, o Bog! te izbrane blagosloviš, zveličaš in posvetiš! Te prosimo i. t. d.“ Po dokončanih litanijah sleherni pred škofa poklekne, in škof mu najpred oblečejo poramnico, to je, tisto rutico, katero mašnik okoli vrata ogerne; za tem mu na levo roko nataknejo naročnico in ga oblečejo v levitarski plašč. Za tem podajo novoposvečencem kelih z zlato skledico vred, dve napolnjene verčike in mašne bukve, in novoposvečenci svoje desne roke na nje položijo v znamenje njih dolžnosti in oblasti, ktere so prejeli pri petem redu.

Ljubeznivi! vi ste čuli, da duhovniki pri tem redu za celo življenje dolžnost prevzamejo „brevir“ moliti. Kaj pa je to? To so molitvine bukve za duhovnike. Obstoje večidel iz psalmov, iz branja sv. pisma in življenja svetnikov božjih. Brevirja vi niste dolžni moliti in ga tudi ne znate; pa poznam za vas drugi brevir in ta je sv. roženkranc, ki obstoji iz 150 češčenih Marij, iz apostolske vere in nekoliko Očenašev. Te molitve je sv. katoliška cerkev v zlahten venček spletla, ki zapopada nektre skrivnosti iz Jezusovega življenja, terpljenja in vstajenja. In ker še ni zdavnej, kar smo obhajali roženkransko nedeljo, mislim danes tudi vašim željam ustreči, če vam tudi pri tej priložnosti od svetega roženkranca nekoliko govorim.

Sv. Dominik je leta 1202 goreče pridigoval zoper krivo vero, katero so Albigenzarji po svetu trosili. Pa le malo jih je njegov nauk sprejelo, zatorej začne sv. Dominik še bolj goreče moliti in ojstro se postiti. Posebno se pa oberne k Mariji, in jo s solznimi očmi zaupljivo prosi, naj bi so slepih krivovercev usmilila. In glejte! nebeška kraljica se mu prikaže in ga nauči molitev sv. roženkranca. To molitev sv. Dominik tudi drugim oznanuje in vse verne opominja k molitvi sv. roženkranca. Ali pogledjte, kako lepo je ta molitev pomagala! Več ko 100 tavžent krivovercev spozná svoje zmote in se poverne v naročje svete katoliške cerkve. Kmaló so

se začele tudi bratovščine „sv. roženkranca“. Veliko terdovratnih grešnikov se je spreobrnilo, in tudi verni so bili po tej molitvi večkrat rešeni silnih stisk in nadlog. Tako so kristjani l. 1571 pri mestu Lepantu zmagali grozovitne Turke; ker so z molitvijo sv. roženkranca Marijo v pomoč klicali. In leta 1715 so grozovitni Turki zopet priderli v naše kraje in so žugali vse pokončati in pomoriti; pa na prošnjo Marije Device so jih kristjani zmagali pri Beču in Belemgradu. Zatorej je papež Klemen XI. zapovedal, praznik Marije sv. roženkranca, po celem keršanskem svetu obhajati, da bi se kristjani spomnili vseh dobrot, ktere je Bog na prošnjo Marije Device kristjanom skazal. In res, ljubi moji! če pogledate tri dele sv. roženkranca, ali se vam ne zdijo, kakor tri lepe rože v vence spletene?

Perva roža, lepa bela, kakor sneg, ima pet verhov. Pervi verh ti kaže Marijo klečečo v tihi izbici. Vsa ponižna je in v Boga zamišljena, zatorej bo pa tugi povišana. Glej angelj Gabriel stopi k njej in jo izvoljeno med vsemi ženami imenuje. — Poglej drugi verh! Kaže ti ponižno Devico pred teto Elizabeto. Ali je ne čuješ, kako Boga hvali, rekoč: „Moja duša povišuje Gospoda, ki je nad meno revno deklo toliko čudne reči storil. — Tretji verh ti kaže pot v revno Betlehemsko štalico. Tamkaj vidiš Sina božjega v jaslicah na terdi slami ležati, po zraku pa čuješ lepo angelsko pelje: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so dobre volje.“ — Četerti verh ti kaže čisto Devico z božjim detetom v tempelju. Zraven nje vidiš pobožnega starčka Simeona. Od veselja mu solze v očeh igrajo, njegova duša pa hvali Boga za neizrečeno veselje. — In peti verh te pelje spet v Jeruzalemski tempelj. Tamkaj ti kaže Marijo, ki išče svojega božjega deteta in tudi tebi oznanuje, kako žalosten moreš biti, kedar Jezusa zgubiš.

Vzemi v roko drugo rožo! Kervavo rudeča je in ti nasproti pomalja tudi petere verhe. Pervi ti kaže Jezusa, mrtvaško bledega na oljski gori klečati in moliti, rekoč: „Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih od mene, pa ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!“ Drugi verh ti pokaže Jezusa pri stebri privezanega, vsega raztepenega. Tretji ti pokaže bodočo

ternjevo krono, katero nedolžni Jezus na glavi nosi. Četerti verh te pelje proti gori Kalvariji, kamor zdaj tvoj Jezus težki križ vleče; in slednji ti kaže na visoki križ, na katerem umira tvoj odrešenik. Tamkej visi s prebodenimi rokami in nogami večna ljubezen. On nagne glavo — umerje in dopolnjeno je!

Pa veseli se tretje rože! Glej zlatorumena je in ti pomenja častitljivi del sv. roženkranca. Poglej tudi njene verhe! Pervi ti kaže odperti grob in plahe stražnike, ker tvoj Zveličar gre ves častitljiv iz groba. In tamkej vidiš drugi verh. Kaže ti na apostelne, ki se žalostni za Jezusom v nebesa ozirajo, ker Jezus je šel častitljiv k svojemu Očetu. Tretji verh ti kaže sv. Duha, ki se je na binkoštno nedeljo čez apostelne razlil. Četerti verh ti kaže na Marijo, ki se vzdiguje iz doline solz in se poda k Jezusu v sv. raj, da postane kraljica nebes in zemlje; kar ti peti verh pové! — Glejte, ljubeznivi! iz kako lepih rož da je spleten sv. roženkranc. Ali ne boš tudi ti rad take vence pletel v čast Jezusu in Mariji?

Ja, ljubi moji bratje in sestre! molite radi ta vaš „brevir“! Molite radi sv. roženkranc! Glejte, kraljica sv. roženkranca vas bo obvarovala pred nesrečami za dušo in truplo, in vam bo enkrat podelila neizvenljivi venec v nebesih. Poslušajte, kako sv. Bernard govori: „Nebesa se veselé, in pekel se trese, ko govorim: Češčena si Marija! Vera bo močnejša, upanje se pomnoži in ljubezen se vname, ko kličem: Češčena si Marija! Strah pred smertjo zgine, peklenški sovražnik beži in groza pred peklenškimi kaznimi pobegne, ko zaupijem: Češčena si Marija!“

2. Drugi viših redov se imenuje dijakonstvo. Dijakoni so bili že v apostolskih časih in so veliko oblast imeli, ker že v „Djanju apostelnov“ se tako-le bere: „Ko se je množilo število učencev, vstalo je godernjanje Grekov zoper Hebrejce, ker so bile pri vsakdanji delitvi njih vdove v nemar puščane. Poklicali so pa dvanajsti apostelni množico učencev in so rekli: To ne gre, da bi mi opuščali božjo besedo, in mize oskerbovali. Ozrite se tedaj, bratje! po sedem možeh izmed sebe, ki imajo dobro spričevanje, ki so polni sv. Duha in modrosti,

da jih postavimo čez to opravilo. Mi pa se bomo molitve in službe besede deržali. In to govorjenje je dopadlo vsi množici. In so jih izvolili sedem. Te so postavili pred apostelne, in so molili in roke na nje položili.“ Med temi sedmerimi je bil prvi sv. Štefan, mož poln vere in sv. Duha. — Iz teh besed sv. pisma se lahko spozna, da dijakonov poglavitno opravilo, je bilo, skerbeti za revne. Vendar so bile že ob času apostelnov s skerbjo za revne tudi druge duhovne dela sklenjene. Od sv. Štefana se bere, da je pridigoval, in dijakon Filip je kerstil imenitnega slažabnika zamorske kraljice. Pri šestem redu prejmejo torej duhovniki oblast: mašniku pri sveti maši streči, sv. evangelje brati ali peti, pridigovati, verne obhajati in očitno kerščevati.

Začetni obredi pri tem redu se opravljajo ravno tako, kakor pri petem, s tem razločkom, da poglavitnost tega reda obstoji v molitvi in pokladanju škofovih rok. Po dokončanih litanijah položijo škof eno roko na mladega duhovnika, rekoč: „Prejmi sv. Duha, da ti dá moč, hudiču in njegovim skušnjavam se zoperstavlja v imenu Gospodovem. — Prosimo te, o Gospod! naj pride tvoj sv. Duh čez te dijakone, da imajo po tvoji gnadi moč, vse dolžnosti te službe, katero si jim izročil, zvesto spolnovati.“ V znamenje prejete oblasti dobi vsakteri novoposvečenec na levo ramo nadramnico ali štolo, katero pod desno ramo zaveže; za tem prejme levitarski plašč in položi svojo roko na mašne bukve v znamenje, da smé pri sv. maši sv. evangelje brati ali peti. Na slednje je še ena molitev, v kateri škof Boga prosijo, naj bi dodelil novoposvečenim gnado tako živeti, kakor so živeli sedmeri dijakoni, ktere so si apostelni izvolili, in med kterim je bil najimenitnejši sv. Štefan.

Kakor so nekđaj dijakoni milošno, katero so verni skupej uložili, med vboge delili; takó naj tudi vsak kristjan svojemu revnemu bratu kaj pomaga. Revežev bo zmirej, kakor je že Kristus govoril, rekoč: „Revežev bote zmiraj pri vas imeli.“ Res je veliko revežev, ki so prevzetni in nehyaležni in božjega dara niso vredni; pa saj je tudi revežev, ki svoje revščine niso sami krivi in so v resnici potrebni, posebno sramožljivi

reveži, ki se sramujejo očitno prositi. O takim kaj podeliti, pravi se samemu Jezusu podeliti, ki bo enkrat obilno vse povernil. „Kdor se reveža usmili“, govori sv. Duh, „ta Gospodu na obresti posoja; On bo enkrat povernil.“ Amen.

Pridiga za god obletnice posvečenja vseh cerkev.

(1. Od Salomonovega tempelja. 2. Od naših cerkev; gov. J. A—st.)

„Bil je praznik posvečenja v Jeruzalemu, in zima je bila.“ Jan. 10, 22.

V v o d.

Da vsako leto obletnico posvečenja cerkev obhajamo, je starodavna, lepa navada. Že Judje so obhajali vsako leto praznik posvečenja svojega tempelja. To razvidimo iz evangelja sv. Janeza, kateri v 10. pogl. pravi: „Bil je praznik posvečenja v Jeruzalemu, in zima je bila.“ Tudi Jezus je šel na ta praznik, in je v tempelju imel imeniten govor do zbranih Judov.

Ta navada Judov, katero je tudi Jezus s svojim lastnim izgledom poterdil, je kristjanom priložnost dala, da so tudi svoje cerkve posvetili, in da obletnico posvečenja slovesno obhajajo.

Jaz vam bom danes najpopred od Salomonovega tempelja nekaj povedal, potlej bomo pa zaslišano na svoje cerkve obernili. Poslušajte!

R a z l a g a.

1. Že kralj David je hotel Bogu tempelj zidati, Bog pa mu je rekel po preroku: „Ne boš zidal hiše mojemu imenu, ker bojak si, in kri si prelival; tvoj sin Salomon mi bo hišo stavil in dvore.“ David pa je veliko zlata, srebra in železa vkup spravil; zbral je vse poglavarje kraljestva, in tudi ljudstvo je sklical vkup; tudi ti so na njegovo prigovarjenje veliko zlata, srebra in biserov, tudi železa in bronca za zidanje tempelja dali.

Ko je David umerl, in ga je njegov sin Salomon v kraljevanju nasledoval, začel je precej pripravljati za tempelj, in četrto leto svojega kraljevanja ga je začel zidati. Salomon je toliko stroškov obrnil za to zidanje, da bi komej verjeli, ko bi nas sv. pismo tega ne prepričalo. Da bote le slab zapopadek od tega imeli, kako velik je bil ta tempelj, vam le toliko povem: Salomon je imel 70.000 takih, ki so nosili bremena in 80.000 kamnjarjev v gorovju, razun viših ali mojstrov, katerih je bilo 3.300, ki so ukazovali ljudstvu, in tem, ki so opravljali delo. Ukazal je Salomon, da se ima vse poprej otesati, orezati in zgotoviti, ves les namreč in vse kamnje, kar ga je bilo k zidanju treba, tako da, ko se je imelo te reči pri zidanju porabiti, ni bilo treba ropota delati, tesati ali tolči s sekiro ali s kladvom. Naj više drevesa iz gore Libanon so se zbrale v ta namen, in najlepši kamnji so se iz daljnih krajev vozili v Jeruzalem, kar gotovo je bilo silno težavno. In v sedmih letih in pol je bilo, kakor na čudno vižo to krasno poslopje dodelano. Tempelj je bil neizrečeno lep, tako lepega še ni bilo na svetu. Vse stene so bile s cedrovim lesom obite, in z zlatimi cveticami in drevesi opisane. Altar, vseh deset svečnikov, vse posode in vse kadihnice so bile iz čistega zlata. Clo žebliji so bili zlati. Tla so bile z zlatom vložene, in vrata z zlatom prevlečene. Zato so ta tempelj imenovali tudi zlato hišo Gospodovo. Ne smemo se tedaj čuditi, da najboljši izlagovavci sv. pisma stroške tega poslopja na 90 milijonov goldinarjev našega denarja prerajtajo.

Kedar je bil tempelj dodelan, posvetil ga je Salomon z veliko slovesnostjo. Poklical je vse pervake in vse Izraelsko ljudstvo v Jeruzalemu vkup. Duhovni in leviti so vzdignili skrinjo zaveze z vsem orodjem, in so jo nesli iz šotora v tempelj z veliko častjo. Salomon in vsa množica je šla pred njo, in gredé so darovali ovce in volov, da jih ni bilo ceniti, ne prešteti. Leviti so vbirali in igrali na cimbele, harpe in citre; 120 duhovnov je trobilo na trobente. In peli so na ves glas, da se je daleč razlegalo: „Hvalite Gospoda, ker dober je On, in njegovo usmiljenje terpi vekomej!“ Duhovni skrinjo zaveze postavijo v Presveto, in dva velika zlata angelja sta razprostirala perute nad njo. Ko vun pridejo,

razgernil se je oblak po Gospodovi hiši, in duhovni niso mogli stati in streči zavoljo oblaka. S tem je Bog razodel svojo pričujočnost in veličastvo svoje.

Salomon zdaj gre k altarju, poklekne, razpne roke proti nebesom, in začne moliti: „Gospod Izraelov Bog! ni ga tebi enakega boga, ne v nebesih, ne na zemlji. Ako te nebó in nebó ne obseže, koliko manj te bo ta hiša, ki sem jo postavil. To da, o Gospod, moj Bog, imej oči odperte nad to hišo, ki si od nje govoril: Ondi bo moje ime. Usliši molitev svojega služabnika in svojega ljudstva Izraela, kedar koli bodo na tem kraju molili; uslišuj jih na svojem sedežu v nebesih, in bodi jim milostljiv“ i. t. d. Salomon odmoli vse slovesne molitve, kar šine ogenj z nebes, in zažge žgavne in klavne dari. Ljudstvo, ki je vidilo ogenj od nebes pasti, in čast božjo nad tempelnom, verže se na zemljo, in molijo in hvalijo Gospoda, rekoč: „Gospod je dober, ker vekomej je milost njegova.“ (II. Kron. 6. 7.) Potem Salomon vstane, blagoslovi vse ljudstvo, in šli so domu z veselim srcem.

Prihodno noč se je Gospod kralju prikazal in mu rekel: „Uslišal sem tvojo molitev, in sem posvetil to hišo, katero si meni postavil, tukaj vam hočem milostljiv biti, dokler bote moje zapovedi deržali; ako bote pa moje zapovedi zaničevali, in ptujim bogovom služili, zavergel bom ta tempelj; in vsi narodi bodo v prigovor in smeh jemali Izraela, in govorili od njega. In ta hiša bo v zgled; vsak se bo memo gredé zavzel in vprašal: „Zakaj je Gospod s to hišo tako naredil?“ In bodo odgovorili: „Zato, ker so Gospoda zapustili, in so ptujim bogovom služili; zato je ta tempelj razdjan.“

To žuganje se je sčasoma tudi natanjko dopolnilo. Izraelovi in Judovi kralji in njih ljudstvo so zapustili Gospoda svojega Boga, in so tujim bogovom služili, in kaj se je zgodilo? Nabuhodonozor, Babilonski kralj, z vso svojo vojsko pride pred Jeruzalem, mesto obleže celih deset let; poslednjič ga z napadom vzame, lepi tempelj in vse hiše so bile požgane, in ljudstvo je bilo v sužnost v Babilon odgnano.

Čez 70 let, ko so se Judje iz sužnosti spet na svoj dom poverniti smeli, bil je tempelj spet sezidan; ker pa Judje Jezusa svojega Gospoda in Odrešenika niso spoznali, in so

zveličanje od sebe pahnili, ki jim ga je tako ljubeznivo ponujal, bil je tudi drugi tempelj, kakor prvi popolnoma razdjan, da ni kamen na kamnu ostal, in da se še prostor komej pozna, kjer je ta lepi tempelj stal.

Zdaj pa to kar smo slišali, še nekoliko premislimo.

2. a) Kralj Salomon je pri 90 milijonov za zidanje tempeljna obrnil; res silno velik dnar je to! Mislil je sam pri sebi: Jaz zidam prebivališče, hišo za Boga in ne za človeka. Torej nikoli zadosti lepa ne more biti, in prav je imel. Res je, da Bog ne potrebuje zlata in srebra, zakaj on sam po preroku govori: „Moje je vse zlato in srebro, moje so nebesa in zemlja“; pa mi ljudje potrebujemo podbudenja, da molimo in hvalimo Boga. Lep krasen tempelj nas kakor hitro vanj stopimo s spoštovanjem, z začudenjem in s svetim strahom do tistega napolnuje, kteremu v čast je to zidovje postavljeno. Velika in lepa je hiša božja; velik in lep mora biti tudi Bog!

Ljudje torej prav delajo, da na lepoto svojih cerkev veliko obernejo. S tem svojo pobožnost in ljubezen do Boga in spoštovanje Svetega očitno na znanje dajejo. Kakor namreč zapuščene ali slabo oskerbljevane cerkve pričajo, da se pri kristjanih posvetni duh vgnjezduje, mlačnost in merzlota širi, pobožnost in gorečnost za božjo službo pa zgublja; tako je nasproti še zmirej dobro znamenje, če si, vsaj veči del farmanov, prizadevajo, svoje tempeljne v dobrem stanu ohraniti, poškodovano popraviti, staro ponoviti, in kolikor se da olepšati, častitlivejši storiti. Da, tudi ohraniti cerkev v dobrem, lepem stanu, je pohvala, je in bo spričevanje, da Bog še zmirej svojih služabnikov sred sveta in hlapcev hudiča ima.

Kakor resnično je pa to, moram pa vendar tudi reči: Največa lepota cerkve je množica in pobožnost zbranega ljudstva. Če je pa prav veliko ljudi v cerkvi, če so pri službi božji pričujoči, tako pobožno kakor angeli pred tronom božjim; če pri pridigi tako mirno in pokojno poslušajo, kakor da bi nobenega človeka v cerkvi ne bilo; to je največa lepota cerkve.

Kaj pomaga velika cerkev, če pa malo ljudi vanjo pride? Kaj pomaga vsa njena lepota, če so pa ljudje tako neobčutljivi pričujoči, kakor leseni stoli, tako merzli kakor kamni? Pomnite torej; kedar se kristjani pazno, pobožno in častljivo pri božji službi znajdejo, kedar z zbranim duhom in prav zvesto božjo besedo poslušajo, to je največa lepota hiše božje. O da bi vendar tudi naša cerkev to lepoto imela!

b) V Salomonovem tempelju je Bog svojo pričujočnost razodel s temnim oblakom, kateri se je nad skrinjo spustil, in se je potem po celem tempelju razširil. Duhovne in levite je sveta groza obšla, ko so videli ta oblak; na svoje obličje so padli, in Gospoda molili.

Tudi v naših cerkvah je božji Sin pričujoč; to da ne več v tamnem oblaku, ampak v podobi belega kruha. Če si njegovo pričujočnost z očmi svete vere prav živo pred oči postavimo; če si Jezusa Kristusa tako blizo pri nas mislimo, kakor je resnično: ali nas ne bo, kakor duhovne in levite v Jeruzalemskem tempelju sveta groza obšla, da bi na svoje obličje padli, in Njega Neskončnega, Najvišega molili? Ali ne velja od naših cerkev še veliko bolj, kakor kar je Bog takrat Salomonu rekel: „Tukej hočem prebivati, tukaj vas hočem usliševati.“

Ja, kristjani moji! v naših cerkvah prebiva Jezus Kristus med nami; tukej nas hoče uslišati, tu sem moramo pribežati v vseh potrebah in nadlogah, ki nas zadevajo. Če je nebo zaperto in ne dežuje; če lakota vstane; če se spočnó kuge; če zmagajo sovražniki in hočejo naše premoženje pokončati; moramo, kakor nekdanji Izraelci v Jeruzalemskem tempelju, tukej v farni cerkvi skupej priti; in če pravo pokoro delamo in se spreobrnemo, bo Bog nam milostljiv, in se nas bo spet usmilil. O kolikrat smo že pomoč v svojih nadlogah našli? In če kterikrat nismo uslišani bili, ni bil Bog tega kriv, ampak naša nevrednost, naša slaba pobožnost.

Zato vselej z največim spoštovanjem, s pobožnostjo in zaupanjem v to hišo božjo stopajmo, da se ne bo tudi nam godilo, kakor nekdanji Judom.

c) Judje so se ponašali s svojim tempeljnom, in so tudi res imeli najlepši tempelj sveta. Le samo tukaj so smeli svoje darove odrajtati, ta je bil edini tempelj v deželi. Tudi drugoga tempeljna lepota in krasota ni bila dosti manjša kot pravega, in vendar je bil prvi in drugi tempelj razdjan, da ni kamen na kamnu ostal.

Zakaj je Bog to dopustil? Ker so pri prvem tempeljnu pogostoma od Boga odpadli, in se h krivim bogovom podali. Kaj jim je pomagal tempelj pravega Boga, ko so pa molikovavci postali?

Pri drugem tempeljnu so Jezusa preganjali in so z enim glasom vpili: „Križaj ga!“ in niso odjenjali tako dolgo, da je bil križan. Kakor so Jezusa preganjali, tako so delali tudi z njegovimi učenci. Kaj jim je torej tempelj pomagal, ko so pa neverni ostali in zveličanje zaverгли, ki jim ga je božji Sin tako ljubeznjivo ponujal? S svojim tempeljnom vred so konec vzeli.

Mi imamo toliko cerkev, in med njimi so nekatere zares lepe in krasne. Pa kaj nam pomagajo, če v cerkvi scer Boga molimo, zunaj cerkve ga pa vsak čas spet žalimo? če svojo vero v cerkvi spoznamo, zunej cerkve jo pa zatajujemo? če božjo besedo poslušamo, pa je ne spolnujemo? Kaj nam pomaga, če smo pri najsvetejši daritvi pričujoči, pri kateri Jezus svoje meso in svojo kri za nas daruje, po dokončani sv. maši pa Jezusovo kri tako rekoč z nogami teptamo? Velika dobrota je za nas, da toliko cerkev imamo, kjer se skupej shajati, Boga združeno moliti, božjo besedo poslušati, sv. zakramento prejemati zamoremo: ako pa pri vseh cerkvah vendar nobene ljubezni, nobenega zaupanja, nobene hvaležnosti do Boga nimamo; če pri toliko cerkvah, ki jih imamo vendar kakor ajdje živimo, nam cerkve nič ne pomagajo, in mi bomo kakor Judje pogubljeni.

S k l e p.

Ljubi kristjani! imejmo torej svoje cerkve v spoštovanju, in nikoli drugači kakor z največo častitljivostjo jih obiskujmo. Z vso pobožnostjo opravljajmo v cerkvi svoje molitve, obudujmo svete misli v svojem srcu, delajmo terdne sklepe, in zunej cerkve jih v djanju spolnujmo. V cerkvi spoznajmo svojo vero z besedami, zunej cerkve jo kažimo z lepim zadržanjem potlej bomo prišli v tempelj nebeškega Jeruzalema, kjer Boga ne bomo več v tamnem oblaku, ne več v podobi kruha gledali, ampak gledali v polni bliščavi njegovega veličastva, in ga bomo z vsemi angeli in svetniki molili, ljubili in hvalili vekomej. Amen.

Štirnajsta liturgiška pridiga.

(Pridiga za 20. pobinkoštno nedeljo; gov. J. Š.)

„Pojdi, preden moj sin umerje.“ Jan. 4, 49.

V v o d.

Veliko lepega zapopada v sebi današnje sv. evangelje. Pripoveduje nam od nekega kraljiča, ktereга sin je bolen ležal v mestu Kafarnaumu. — Kakor je Bog sinu tega kraljeviča morebiti zato bolezen poslal, da bi bil v veri uterjen in po dokončanem pobožnem življenju večno zveličan; ravno tako pošilja Bog tudi nam nesreče in križe, slabe leta, dragino, vojsko in bolezn, da bi se k Bogu obernili in ne več grešili. Kje pa je kraljič pomoči iskal? Pri Jezusu. — Kje se moro tudi za bolnike pomoči iskati? Pri Jezusu.

Glejte, ljubeznivi! kako lepo je skerbel kraljič za svojega bolnega sina. Ravno tako morate tudi vi za bolnike skrbeti, da jim pride še o pravem času Jezusova pomoč. Kdo so pa, ki Jezusa iz nebes pokličejo in ga revnim bolnikom nosijo? Mašniki so, katerim je Kristus oblast in zapoved dal, verne ovčice napajati iz sedmerih studencev gnade božje, da srečno pridejo k svojemu višemu pastirju Jezusu Kristusu. V resnici visoka služba, ktero mašniki prevzamejo.

Jaz sem vam, ljubi moji! že dvakrat govoril od šestega sv. zakramenta. Razložil sem vam štiri manjše in dva viša reda ali žegna. Danes pa vam bom govoril od sedmega reda ali mašnikovega posvečenja, kateri je zakrament, ki ima odljubo gnade božje, daje veliko oblast in vtisne duši neizbrisljivo znamenje. Tudi ta red se med sveto mašo deli; torej bom po versti razložil obrede a) od začetka sv. maše do darovanja; b) od darovanja do obhajila, in c) od obhajila do konca sv. maše. Poslušajte!

Razlaga.

a) Preden se v duhovski stan poklicani za mašnike posvetijo, popred se preiskuje, ali so zadosti podučeni in če so v ta stan poklicani ali ne. Ko pride dan posvečevanja, pridejo škof v lepem škofovem oblačilu, z škofovo kapo in palico v roci pred altar. Spremlja jih veliko drugih duhovnikov. Zdaj se začne sveta maša, in kmalo po začetku svete maše se vsi mladi duhovniki k oltarju pokličejo. V rokah deržijo mašne plajšče. Viši diakon, veči del kak stolni korar, pelje novoposvečence k škofu, in prosi, naj bi jih posvetili. Škof se spomnijo besed, ktere je sv. apostel Pavl svojemu ljubemu učencu, škofu Timoteju, pisal: „Na nikogar rok prenaglo ne pokladaj, in se ne delaj deležnega ptujih grehov.“ To se pravi: Nikomur ne podeluj svetega posvečenja, dokler nisi prepričan, da je vreden; sicer se deležnega storiš njegovega greha. Zato se škof proti višemu diakonu obernejo in ga barajo: „Ali pa veš, da so vredni?“ Ta pa odgovori: „Kolikor človeška slabost vedeti zamore, vem in terdim, da so vredni te službe.“ Veseli zdaj škof odgovoré: „Hvala bodi Bogu!“ Pa ni še zadosti. Škof se obernejo tudi na druge duhovnike in zbrane ljudi rekoč: „Ako kdo kaj zoper té kaj vé, zarotimo ga pri Bogu, naj stopi naprej in pové; pa vendar se naj spomni svoje vesti.“

Zdaj padejo vsi mladi duhovni na svoje obraze v znamenje, da visoke duhovske časti niso vredni, ker so le revni grešniki. In ker sveta katoljška cerkev pri vseh svojih imenitnejših opravilih tudi svetnike v pomoč kliče, zatorej tudi škof z drugimi vred pokleknejo, in litanije od vseh svetnikov nad novo-

posvečenimi molijo. H koncu litanij škof vstanejo, proti na tleh ležečim se obernejo, jih posvetijo, ter tri križe čez nje storé rekoč: „Da ti, o Bog, te izbrane blagosloviš. Da ti, o Bog, te izbrane blagosloviš in zveličaš. Da ti, o Bog, te izbrane blagosloviš, zveličaš in posvetiš!“ In pričujoči duhovniki odgovoré: „Te prosimo, usliši nas!“

Po zmoljenih litanijah, sleherni pred škofa poklekne, in škof svoje roke na njegovo glavo položé. In vsi pričujoči duhovniki pokladajo svoje roke na mlade duhovne. S pokladanjem rok so že apostelni ta zakrament delili, ker v djanju apostolskem se tako-le bere: „Sv. Duh je rekel apostelnom: „Odločite mi Saula in Barnaba v opravilo, za katero sem ju izvolil. Tedaj so se postili in molili, ter položili na nju roke in ju poslali.“ In sv. Pavl do svojega učenca Timoteja tako-le piše: „Opominjam te, da obudi gnado božjo, ktera je v tebi po pokladi mojih rok.“ To pokladanje škofovih rok ima svojo moč le od Boga, zato pravi sv. Avguštin: „Bratje! kdo podeluje škofovsko gnado? Bog ali človek? Nedvomljivo Bog, vendar pa Bog po človeku. Človek svoje roke položi, Bog gnado deli; škof blagoslavlja, in Bog delí čast.“

Za tem pa sledé drugi obredi. Mladi duhovniki, kakor sem že rekel, dobili so nadramnico, ko so bili v dijakone posvečeni, in scer le na levo ramo, ktere konca si pod desno ramo zavežejo. Zdaj poravnajo škof nadramnico okoli vrata tako, da na obeh straneh dolj visi, kakor jo smejo le mašniki nositi. Pri tem opravilu pa rečejo: „Sprejmi Gospodov jarm; ker sladek je Njegov jarm in Njegovo breme je lahko.“ Zdaj oblečejo slehernega v mašni plajšč in pravijo: „Sprejmi mašno oblačilo, ki je podoba ljubezni, saj mogočen je Bog ti pomagati, da v ljubezni rasteš in njegovo delo dopolniš.“

Za tem sledi neka molitev, pri kateri vsi na svojih kolenih klečijo. Po dokončani molitvi škof veselo pesem zapojejo: „Veni creator Spiritus! Pridi sv. Duh!“ In na koru se veselo orglje oglasijo. Med petjem te pesmi od sv. Duha škof mladim duhovnom s svetim oljem roke mazilijo, in scer, oba pavca, kazavca in dlani v podobi križa. Pri tem maziljenju pa mólijo: „Po tem maziljenju in po našem blagoslovu, ti, o Gospod! te roke blagoslovi in posveti; da bo blagoslovljeno vse, karkoli

bodo blagoslovljale, in posvečeno vse, karkoli bodo posvečevale v imenu Jezusa Kristusa, Gospoda našega.“ In novoposvečeni mašnik odgovori: „Amen“. Slehernemu z nekim trakom obe roci zavežejo, ktereга drugi duhovnik odveže, in s soljo in kruhom roke oriba.

Škof podajo novoposvečencem tudi kelih z vinom, da se ga dotaknejo; kakor tudi zlato skledico z hostijo vred in rečejo slehernemu: „Prejmi oblast, darovati sveto mašo za žive in mertve v imenu Gospodovem!“

Jaz sem vam, ljubeznivi! že enkrat povedal, zakaj škof le dva persta na vsaki roci z sv. oljem' mazilijo, in vem, da bi sleherni odgovoril: Zato, ker se mašniki le s tema perstoma presvete hostije dotikajo. Kaj pa pomenja maziljenje s svetim oljem? Pomenja gnado sv. Duha, ktero prejme duhovnik, da zamore težke dolžnosti svojega stana spolnovati. To maziljenje pomenja pa tudi, da duhovnik postane Jezusov namestnik, ki se imenuje Kristus, to je, pomaziljeni. Že v stari zavezi so bili maziljeni: duhovniki, kralji in preroki, zatorej so se Gospodovi maziljenci imenovali. O koliko čast prejme revni človek v tem zakramentu! On postane mašnik, ki je srednik med Bogom in ljudmi; on postane kralj in pastir, ki vodi Kristusovo čredo; on postane učenik, ki je poklican, da oznanjuje božjo besedo rodovom zemlje!

b) Ti so torej obredi, ki se godé pred darovanjem. Ko pa na darovanje pozvoni, grejo novoposvečeni po versti k altarju in sleherni prinese eno svečo v dar. To svečo škofu podá, nekaj v zahvalo za prejete gnade, nekaj pa tudi v spomin, ker so že prvi kristjani kruh, vino in vosek v dar nosili. Ko novi mašnik škofu svečo poda, jim poljubi njih perstan, ktereга škof nosijo v znamenje zveste katoljske cerkve. Po tem škof zlato skledico z hostijo vred v roke vzamejo in začnejo molitve. Novoposvečeni mašnik, ki blizo oltarja kleče, začnejo s škofom vred na glas sv. mašo iz mašnih bukev brati. Škof molijo tako glasno in počasno, da novi duhovniki lahko ž njimi molijo in posvetijo kruh in vino v Jezusovo rešnje telo in kerv. Ta navada je že silno stara, ker v starih časih so večkrat samo škofje maševali, drugi duhovniki pa so ž njimi molili.

c) Po škofovem obhajilu pridejo vsi novoposvečeni spet k altarju, da prejmejo iz škofovih rok Jezusa v podobi kruha. Tudi ta navada je že silno stara, ker nekdanj so pri vsaki sv. maši škof obhajali najpred duhovnike in za njimi druge verne.

Zdaj vzamejo škof v roke bukve, jih odprejo, se proti novim duhovnom obernejo, rekoč: „Molite apostolsko vero!“ Glasno jo ti odmolijo v znamenje, da pravo vero hočejo deržati. Za tem sledi drugo pokladanje rok. Škof razprostrejo svoje roke čez novoposvečence, ter rečejo: „Prejmite sv. Duha! katerim bote grehe odpuščali, tim so odpuščeni: in katerim jih bote zaderževali, tim so zaderžani!“ To pokladanje škofovih rok mašniku oblast dodeli, vernim grehe odpuščati, kakor tudi zaderževati, če grešniki svete odveze niso vredni. O čudna oblast, ljubeznivi! Kteremu angelju je Bog rekel: Kterim boš grehe odpustil, tim so odpuščeni? Mašnik, le mašnik sam ima to oblast, ktere še angelji nimajo. Mašnik ima oblast nebeške vrata odpirati in zapirati. Res visoka in imenitna oblast, ktere nimajo kralji ne cesarji! Mašnik ima oblast poklicati Jezusa z nebeškega trona dol na oltar. „O častitljiv mašnik!“ govori ves začuden sv. Avguštin; o častitljiv mašnik! koliko časti si vreden. Božji sin sam bo v tvojih rokah, tako rekoč, na novo spočet in rojen.“

Škof odvijejo potem pri vsakterem zadnji del mašnega plajšča, ki je bil do zdaj na herbtu zavit, in rečejo: „Gospod naj te obleče z oblačilom nedolžnosti.“ Zdaj grejo vsi mladi duhovniki po versti k škofu pred altar. Škof prejmejo za sklenjene roke slehernega in ga barajo, rekoč: „Ali obljubiš meni in vsem mojim naslednikom pokorščino in čast?“ In mašnik odgovori: „Obljubim“. Če hoče kralj svojo deželo dobro voditi, morajo mu podložni pokorni biti; ravno tako tudi škofje svojih škofij ne bi mogli dobro vladati, če bi jim mašniki pokorni ne bili. In res, lepa je čednost pokorščina, zato pravi sv. pismo: „Pokorščina je bolja, kakor dar“.

Kakor objame dober oče svojega ljubega sina in ga poljubi, kedar očetov dom zapusti in se po svetu poda; ravno tako tudi škof zdaj novega mašnika objamejo, ter ga poljubijo, rekoč: „Gospodov mir bodi vselej s teboj!“

Še enkrat škof blagoslov čez novoposvečene izrečejo in pred zadnjim evanĝeljem jih z ginljivo besedo opominjajo njih velike dolžnosti in oblasti, katero so po tem zakramentu prejeli, jim naročijo tri svete maše na njih namen brati in tudi za nje Boga prositi.

Zdaj se obernejo tudi na zbrano ljudstvo, in molijo ž njim vred za nove duhovnike, da bi jih božji duh vodil po vseh potih, da bi s čedo vred, ktera jim bo izročena, nebeško veselje dosegli. Tako se končajo lepi obredi mašnikovega posvečenja. 'O ljubi moji bratje in sestre! velike in težke so dolžnosti, ktere mašniki s to visoko službo prevzamejo; pa tudi vi imate marsiktere dolžnosti do svojih duhovnih pastirjev. Da vas pa preveč ne zaderžim, vam bom te dolžnosti drugokrat razložil. Danes pa zahvalimo vsi, usmiljenega Očeta, da je človeku, revnemu grešniku, toliko oblast in moč zaupal! Glejte, saj k hvali božji nas že kralj David v svojem 134. psalmu opominja rekoč: „Hvalite Gospodovo ime, hvalite vi hlapci Gospoda. Kteri stojite v Gospodovi hiši, v lopah hiše našega Boga. Hvalite Gospoda, zakaj Gospod je dobrotljiv; pojte hvalo njegovemu imenu, ker je ljubeznivo!“ Amen.

V A B I L O.

Tekočega mesca septembra imamo v Celovcu in Mariboru razstavo kmetijskih in gojzdnarskih pridelkov. Razstavni odbor celovski noče nič vedeti od Slovencev na Koroškem, torej od te razstave tudi ne govori „Slovenec“ in pokaže le, kako lepo v slogi in ljubezni razstavlin in čitavničin odbor v Mariboru pri tej reči delata. Čitavničin odbor je razposlal 26. avgusta Slovincem to-le „opombo“:

1. „Vina naj pošlje vsak razstavljaec najmanj dve polični buteljki, eno za razpostavo samo, drugo za presojevanje. Naj tudi pripiše gorico, ters in leto ali kar drugega opomina vrednega ima. Omeniti je treba, da se pripravi posebna izba, kjer se bodo vina pokuševala in presojevala.

Žita in drugih semen naj se pošlje vsakterega polič.

Ako je komu ktera razpostavljenih stvari na prodaj, naj pove v rubriki „namen razpostavljene stvari“ in ali je ima še več in kako ga je volja prodajati jo. Sploh naj se naznani, kako se ima ž njo zgoditi.

Ako kdo namerjava, kaj denarja za darila ali stroške podariti, naj se pridenejo napovedi.

2. Ravnateljstvo južne železnice je po železnicah od Dunaja do Tersta, od Mariboru do Beljaka, od Pragarskega do Kaniže, od Zidanega mosta do Siska voznino na vozih II. in III. verste na polovico znižalo vsem razstavljavcem in deležnikom shodov, ki se skažejo z listom od razstavnega odbora v ta namen podpisanim. Ravno tako se je znižala voznina za stvari na razstavo namenjene. Zato je pa treba se za časa za liste pri razstavnem odboru oglasiti in natanko število zamotkov naznani.

Živinska razstava bo 30. septembra od 8. zjutraj do večera. Tudi pri živinčutih je treba, zapisati ime, spol, starost in druga znamenja.

Napovedi naj se kakor hitro mogoče nazaj pošljejo.

Vsled povabila razstavnega odbora vabi mariborska čitavnica posebno Slovence, naj se jih dosti udeleži razstave, da jim bo koristna za gospodarski napredek.“

Mislimo, da bi tega vabila tudi na Koroškem ne imeli preslišati, marsikaj se bode tu vidilo, kupilo, prodalo ali naučilo. Kar pa razun razstave koroške Slovence še posebno tudi v Maribor kliče, je velika

beseda, katero mariborska čitavnica napravi 24. septembra rajnemu Slomšek v spomin. V ta namen je razposlal čitavnicin odbor to-le „vabilo“:

Občni zbor mariborske čitavnice je sklenil dne 23. mal. travna t. l., da se napravi beseda v spomin neumerlih zaslug Slomšekovih za slovenski narod na slovstvenem polju. Ta beseda se bo obhajala dno 24. kimovca letos v g. Kartinovi dvorani ob pol osmih zvečer. Zbor bo pel: „Iskrenim Slovincem“, „Večernico“, „Preljubo veselje“, „Najbolje vince“, „Lahko noč“ (vse pesmi Slomšekove) in „Kdo je mar?“ Razun tega so na načertu: „Vvodni govor, samospevi, glasovir in deklamacija“.

K tej besedi prijazno vabimo vse, katerim je Slomšek v blagem spominu.

Ker bi radi vsaj s časom postavili našemu blagemu in izverstnemu Antonu Martinu javen spominek tukaj v Mariboru, v mestu njegove najiminenitnejše delavnosti, tedaj bodo čisti dohodki začetek posebne matice za ta namen.

Vstopnina je določena na 40 kr. a. v. brez omeje darežljivosti za navedeni namen. Vstopni listi se dobodo zadnje tri dni pred besedo v naši čitavnici, in 24. kimovca zvečer pri kasi.“

Slovinci na Koroškem! Čitavnicin odbor prijazno vabi vse, „kterim jo Slomšek v blagem spominu“. Vemo, da šteje rajni Anton Martin po Koroškem toliko častivcev, kolikor jih je duhovnikov na Koroškem. Torej vemo tudi, da pojde na imenovano besedo v Maribor vsak, komur opravila in okoliščine le količkaj dopusté. Kdor je volje iti, naj se vsaj do 20. sept. pri Andr. Einšpieler-ju oglasi, da si potrebnih listov od razstavińega odbora priskerbimo: Hajdimo v Maribor!

Duhovske zadeve.

Kerška škofija.

Premilostl. knezoškof so imenovali č. g. Petra Funder-a za stoln. korarja. Č. g. Rakeš Ludovit je postal beneficiat na križni gori pri Celovcu, — č. g. Čibašek Jan. gre za provizorja v Medgorje in Vidovje Jož. za zač. kanonika v Gosposveto. Č. g. Vavtižar Luka je dobil faro Čače. Čč. gg. kaplani so prestavljeni: Lipič Franc na Goro (Berg), Brežan Andr. v št. Kancijan, Blasi Jan. v št. Štefan pri Zili, Bornšek Maks v Hodišče, Unterkreuter Leop. v Sovodje, Podlipnik Jan. v Podklošter, Žerjav Matevž k fari na jezeru, Zablatnik Jan. v št. Janž na mostiču in Wilhelmer Adam za oskerbn. kaplana v Steuerberg. Novoposvečeni gg. mašniki grejo za kaplane: Kapun Val. v Doberloves, Rainer Jož. v Greifenburg, Rebernik Jak. v Tinje, Schuster Jan. v št. Urban, Sengthaller Jan. v stari Dvor in Drobež Ant. v Labud. — Št. Peter pri Grabštajnu oskerbljujejo duhovniki v Grabšt.

Dalje so postali čč. gg. Janez Aichlburg, Martin Kral in Antor Valentinič pravi dekani. Č. g. Karl Dürnwirth je povišan za knezošk duh. svetovavca. G. Götzl je dobil faro št. Šefan pri Velikovcu, g. Sketh Jož. faro Kerčanje in g. Krofič Mih. kanonikat v Velikovcu. Čč. gg. gresta za provizorja: Alojzi Šac v Labod in Skerbine Jan. na Diekše. Č. g. Frid. Baeder iz škofije Chur je postavljen za spovednika čč. gg. Ursulinaric v Celovcu. Č. g. Ign. Schöpf iz škofije Briksen pride za zač. kanonika v Strassburg. Č. O. Virgil Peč gre v samostan št. Peter v Solnogradu nazaj in na njegovo mesto pride za kaplana v Vetinje č. O. Pij Greinz. Č. g. Jan. Globočnik gre za kaplana na Peravo in č. g. Jan. Leder za kaplana v Kotmarovas. Č. g. Frid. Haderer je penzioniran. — Umerl je č. g. fajm. Valenta Jan. R. I. P.!

Lavantinska škofija.

Pe višem dovoljenju menjata župi: g. Janez Kalin gre v Mozirje, g. Ignaci Orožen pa k sv. Križu pri Zlatini. G. Ignacij Tavšel, župnik pri sv. Jederti, gre v pokoj, mesto njega je postal župnik g. Gregor Prekoršek. V Jurjev kloster je prišel za župnika g. Mat. Vrečko, in v sv. Andrej g. Anton Šibal. G. Franc Janežič gre za ravnatelja glavne šole in pripravništva šolskega v Maribor.

Ljubljanska škofija.

Č. g. Jan. Vovk, zdajni župnik v Kamni gorici, je dobil faro Ljubno. Ti-le gg. so prestavljeni ali postavljeni: Frid. Križnar z Grada za stola kaplana v Ljubljano; Jan. Kramar, sem. duhoven v Grad; Mih. Zupan s Šentvida pri Ljubljani v Leskovec; Al. Stare iz Planine v Šentvid; Fr. Grivic iz Prečine v Planino; Jož. Preša iz Koprivnika v Prečino; Leop. Gorenc, novoposveč., v Koprivnik; dr. Jož. Rogač s Kerke v Dobropolje; Lor. Urbania s Kranjske gore na Kerko; Fr. Cirar, novop., v Kranjsko goro; Štef. Jaklič iz Postojne v Mengeš; Jan. Vesel, novop., v Postojno na unega mesto; Peter Krištofič z Gorij k sv. Križu pri Teržiču; Drag. Klun, novop., v Gorije. — Umerl je g. Jan. Voglar, stolni kaplan pri sv. Miklavžu. R. I. P.!

Goriška nadškofija.

Č. g. Jož. Pahor je postal vikar v Medani; g. Jan. Rogelia v Opačjeselu; g. Ant. Čibic pa v Kozani; za kaplane gredó gg. Peter Kobal v Dornberk, Vinc. Tomagnin v Kviško in Jan. Mondini v Škočijan. — Umerla sta gg.: 15. u. m. Ant. Kobal, duhoven v pokoju. 18. u. m. Ant. Urdih, korar in stolni dekan. R. I. P.!

Teržaška škofija.

Č. g. Jakob Stariha je dobil dekanijsko faro v Pitnju (Pedena); g. Fr. Lazar pride za administ. v Šumberk; g. Ant. Sajdela gre v Gemin za koop. in g. J. Svet od tod v Dolino za koop. — Razpisane so fare: Šumberk, Vragna, Gerdoselo, Kastanja in kuratni kanonikat v Novemgradu (Cittanova) do 25. sept. t. l. — G. Fr. Zadnikar, kaplan gre za dve leti v pokoj.